

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет філософський
Кафедра психології

Затверджено

На засіданні кафедри психології
філософського факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри
проф. Грабовська С.Л.

Силабус з навчальної дисципліни
«Клінічна психологія»,
що викладається в межах ОПП «Психологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі
спеціальності 053 «Психологія»
2021 рік вступу

Львів 2021

Назва курсу	Клінічна психологія
Адреса викладання курсу	Львівський національний факультет імені Івана Франка, філософський факультет (вул. Коперніка 3)
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра психології, філософський факультет
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 05 – соціальні та поведінкові науки Спеціальність – 053 – психологія
Викладачі курсу	Галецька Інна Іванівна, кандидат психологічних наук, доцент
Контактна інформація викладачів	Inna.Haletska@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються я	Очні консультації в день проведення практичних занять (за попередньою домовленістю). Дистанційні консультації на платформі MS Teams або ZOOM (для погодження часу слід написати на електронну пошту викладача або зателефонувати).
Сторінка курсу	https://filos.lnu.edu.ua/academics/bachelor/spetsialnist-psykhohiia-053
Інформація про курс	Дисципліна «Клінічна психологія» є нормативною дисципліною з спеціальності 053 – психологія для освітньої програми першого (бакалаврського) рівня освіти «Психологія», яка викладається в 5-му семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS)
Коротка анотація курсу	Клінічна психологія – галузь психології, що вивчає психологічні аспекти здоров'я та хвороби: психологію індивідуальних відмінностей, вплив психологічних чинників на стан здоров'я та перебіг хвороби, психологічні особливості переживання хвороби, неврозологію, біоетичні проблеми, проблеми психопрофілактики хвороб і збереження здоров'я, розробки психологічних аспектів реабілітації. Предметом клінічної психології є вивчення механізмів та закономірностей виникнення стійких дезадаптивних станів, клінічна психологія займається діагностикою, корекцією та відновленням рівноваги між індивідом та його життям, на основі знань про виникаючі дезадаптації. Знання, здобуті в результаті вивчення курсу «Клінічна психологія», дадуть можливість свідомого й більш функціонального впровадження у психологічну практику ефективних методик допомоги пацієнтам, що є основою подальшого поглиблення фахової спеціалізації психологів.
Мета та цілі курсу	Метою курсу є сформулювати <ul style="list-style-type: none"> Знання та розуміння: Знання про психологічні особливості психічних розладів, діагностичні принципи-альтернативи, сутність пояснювального та розуміючого підходів, психологічний діагноз, критерії психічного здоров'я, класифікацію психічних розладів МКХ- 10, чинники психічних розладів, психологічні аспекти психічних розладів, психологічні аспекти соматичних розладів, психосоматичні розлади Застосування знань та розуміння: Вміння організувати та провести клініко-психологічне дослідження, підібрати адекватний задачам дослідження інструментарій, сформулювати психологічний діагноз, визначити тип ставлення до хвороби, розробити рекомендації щодо подальшого психологічного супроводу. Формування тверджень: Вміння здійснювати психологічний аналіз психічного здоров'я, сформулювати та обґрунтувати психологічний діагноз, визначити основні

	<p>рекомендації та задачі психологічного супроводу</p> <ul style="list-style-type: none"> • Комунікативні навички: Вміння встановити контакт з клієнтом та провести клініко-психологічне дослідження, вміння вести клінічну бесіду. Вміння презентувати результати власних досліджень та аргументовано пропонувати зміни в комунікативних стратегіях та діях медичного персоналу. • Навички навчання: Здатність до вдосконалення професійних умінь та навичок, на основі сучасних наукових досліджень, планувати та реалізовувати їх психологічні дослідження, аналізувати можливі наслідки клініко-психологічного дослідження. З метою якісного виконання головних завдань навчально-виховного процесу застосовується проблемний підхід до побудови занять та інтерактивні технології навчання.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Література для вивчення дисципліни</p> <p>Література основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Александер Ф. Психосоматическая медицина. Принципы и практическое применение /Пер. с англ. С. Могилевского. – М., 2002. – 352 с. 2. Амбрумова А.Г. Диагностика суицидального поведения. - М., 1980. - 48 с. 3. Бройтигам В., Кристиан П., Рад М. Психосоматическая медицина: Кратк. учебн. / Пер с нем. - М.: ГЭОТАР МЕДИЦИНА, 1999. - 376 с. 4. Бурлачук Л.Ф. Исследование личности в клинической психологии. - К.:Вища школа, 1979. - 176с. 5. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика личности.-Киев: Здоровье, 1989.-168с. 6. Бурлачук, Коржова Психологічна автобіографія. М.-1998. 7. Вассерман Л.И. Психологическая диагностика отношения к болезни при нервнопсихических и соматических заболеваниях. Л. 1990. 8. Галецька І. Клініко-психологічне дослідження: навч. посібник / Інна Галецька. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 242 с 9. Галецька І., Сосновський Т. Психологія здоров'я: теорія і практика. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006 – 338 с. https://www.academia.edu/4653851 10. Галецька І.І. Основи нейропсихології. Навч. посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003.- 128 с. 11. Гиндикин В. Я., Гурьева В. А. Личностная патология.- М.: Триада-Х, 1999. - 266 с. 12. Гофман И. (1963). Стигма: Заметки об управлении испорченной идентичностью. Translated by M.S.Dobryakova Goffman E. Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity. N.Y.: Prentice-Hall, Chapters 1 and 2 (3-6) . - http://www.sociology.ru/forum/og11-4-2001.html. 13. Дідковська Л.Психосоматика: основи психодіагностики та психотерапії : навч. посіб.: [для вищ. навч. закл.] / Лариса Іванівна Дідковська; В.о. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка.– Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2010.– 263 с. 14. Карлинг П. (2001). Возвращение в сообщество: Построение систем поддержки для людей с психиатрической инвалидностью /Пер с нем. О. Чернявской.- К.: Сфера, 442 с. 15. Кернберг О. Тяжелые личностные расстройства. М., 2000. 16. Клінічна психодіагностика: практикум / Редактор-упорядник проф. М.В.Миколайський.– Івано-Франківськ: Місто НВ, 2006. 228 с. 17. Клінічна психологія: словник-довідник / Авт.- уклад. С. В. Діденко К.: Академвидав, 2012. – 320 с. 18. Критерії діагностики і психотерапії розладів психіки та поведінки [Електронний ресурс] / Під ред. Б. В. Михайлова, С. І. Табачнікова, О. К. Напрєєнка, В. В. Домбровської // Новини української психіатрії. — Харків, 2003. — Режим доступу: http://www.psychiatry.ua/books/criteria. 19. Максименко С. Д. Медична психологія / [Максименко С.Д., Цехмістер Я.В., Коваль І. А., Максименко К. С.]; за заг. ред. С. Д. Максименка – К., 2014. – 520 с. 20. Менделевич В.Д. Клиническая и медицинская психология. - Москва: М 1998.-552с.

21. МКБ-11. Глава 06. Психические и поведенческие расстройства и нарушения нейропсихического развития. Статистическая классификация / Под редакцией Г.П. Костюка. - М.: "КДУ",
22. "Университетская книга" - 2021. - 432с. - doi: 10.31453/kdu.ru.91304.0143
23. На пути к созданию МКБ-10 и DSM-V: Очерки по проблеме психопатологии и нозологических систематик психических расстройств. (Фильц А., Педак А. – Сборник научных статей. – Львов: Ліга-Прес, 2012. – 392 с
24. Никоненко Ю.П. Клінічна психологія: навчальний посібник [Електронний ресурс]. Київ : КНТ, 2016. 368 с. <http://docplayer.net/77011841-Nikonenko-yu-p-nikonenko-yu-p-klinichna-psihologiya-klinichna-psihologiya-navchalniy-posibnik-navchalniy-posibnik-kiyiv-2016.html>
25. Островська К.О. Секвенційні програми допомоги дітям з аутизмом : [Навчальний посібник] / К. О. Островська, О. Л. Саламон, Л. І. Січкач, Ю. В. Кондратенко, Н. В. Резнік. –2017.
26. Львів: Малий видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. – 128 с.
27. Островська К.О. Основи діагностики дітей з розладами аутистичного спектра. Навчальний посібник / К.О. Островська, Х.В. Качмарик, Л.Р. Дробіт. –2017. – Львів: Малий видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. – 124 с
28. Перре М., Бауманн У. Клиническая психология. - СПб., 2003. – 1320 с.
29. Предотвращение самоубийств: глобальный императив Доклад В. О. З //Информационный бюллетень. – 2014. – №. 398. – С. 102.
30. Саржевський С. Н. Суїцидологія: навч. посіб. – 2020. Література додаткова
31. Галецька І. Загальна характеристика структури психологічного здоров'я / І.І. Галецька // Психологічні перспективи. – Випуск 13. – Луцьк, 2009. – С. 47-54.
32. Галецька І. І. Антропологічні ракурси психологічного здоров'я // Людина в сучасному світі : в трьох книгах. Психолого- антропологічний контекст ; за заг. ред. д-ра філос. наук, проф. В. П. Мельника). – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2012. – Книга 2. – С.187-208.
33. Галецька І. І. Методологічні проблеми вивчення психологічного здоров'я. Наукові записки Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. академіка С. Д. Максименка. – К.: Главник, 2005. – Вип. 26, т. 1. – С. 320 – 325.
34. Галецька І. І. Психологічні властивості компонентів почуття когеренції. – Вісник ЛНУ. Сер. Філософ. 2005.-с. 282-293.
35. Галецька І. Методологічні проблеми емпіричних досліджень у психотерапії / І.І. Галецька // Проблеми емпіричних досліджень у психології. – Вип. №2. – К.:Гнозис, 2009. – С.141- 148.
36. Галецька І. Можливості оцінювання психологічного здоров'я на основі активності в соціальних мережах / Інна Галецька // Тези звітної наукової конференції філософського факультету за 2014 рік ; відп. за випуск Л. Рижак. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 102–105.
37. Галецька І. Оцінка ефективності психотерапії . //Дитяча психотерапія: теорія і практика. – Львів: Астролябіум, 2009. – 300 с. – С. 37-59. <https://www.academia.edu/4654128>
38. Галецька І. Оцінка психологічного здоров'я та суїцидального ризику у підлітків на основі аналізу активності у соціальних мережах / І. Галецька // Дитинство без насилля : суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції ; за заг. ред. проф. О. Кікінежді. – Тернопіль : Вид-во «Стереарт», 2014. – С. 432–434. <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/7995/1/%D0%9Dal%20etska.pdf>
39. Галецька І. Психологічне здоров'я особистості в методологічному дискурсі / І.І. Галецька // Проблеми загальної та педагогічної психології. Зб. наук. праць І-ту психології ім. Г. Костюка. АПН України /За ред. С. Максименка. – К., 2008. – Т. X, част. 1. – С. 84-94.
40. Галецька І. Психологічні аспекти неврозогенезу. // Вісник Львівського університету. Сер.-філософські науки.- 2000.Вип.2.-с. 314-322.

41. Кліманська М., Галецька І. Психометрична характеристика опитувальника позитивного і негативного афекту (опана), розробленого на основі методики PANAS // Психологічний часопис – 2020 – Том 6 – №4 – С. 119-132.
<https://www.apsijournal.com/index.php/psyjournal/article/view/934>
42. Галецька І. Соціально-психологічні настанови темної тріади. Психічне здоров'я особистості у кризовому суспільстві / Інна Галецька, Анна Кравчук / збірник тез II Всеукраїнської науково-практичної конференції (20 жовтня 2017 року) / упор. Н. М. Бамбурак. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2017. – С. 88-91. http://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/biblioteka/nauk_konf/ko_nf_20_10_2017.pdf
43. Кліманська М., Галецька І. Українська адаптація короткого п'ятифакторного опитувальника особистості TIPI (TIPI-UKR) Психологічний часопис – 2019 – Том 5 – №9 – С. 57-74. <http://www.apsijournal.com/index.php/psyjournal/article/view/674/422>
44. Галецька І., Влох І., Животовська Л. Психологічні аспекти стигми психічних розладів. // Психологічні аспекти стигматизації та реабілітації / І. Влох, І. Галецька. – Львів: Видавництво Романа Романка, 2007. – 250 с.
45. Галецька І., Кліманська Л., Кліманська М. Карантинний квітень в Україні: думки, переживання, поведінка перед загрозою COVID-19 / Психологічний часопис – 2020 – Том 6 – №5 – С. 18-36. <https://apsijournal.com/index.php/psyjournal/article/view/958>
46. Галецька І., Кліманська Л., Кліманська М., Горошенко М. Переживання та поведінка студентської молоді в умовах карантину COVID-19: страх чи внутрішня мотивація детермінують превентивну поведінку? (2020) Психологічний часопис . 6 (4), 35-52. <https://apsijournal.com/index.php/psyjournal/article/view/926>
47. Галецька І., Маїк Г., Федоришин Л. Психологічне здоров'я та задоволеність життям осіб з хворобою Паркінсона / І. Галецька / Актуальні проблеми психології: Психологія особистості. Психологічна допомога особистості / за ред. С. Д. Максименка, М. В. Папучі – Київ, 2011. Т. 11. – Вип. 4. Ч. 1. – С. 183-191.
48. Галецька І., Юрочко І. Особливості психологічного здоров'я жінок, схильних до орторексії / І. І. Галецька // Освіта регіону: політологія, психологія, комунікації. – Київ. – 2011. – № 2. – С. 180-185. Галецька І. І. Застосування метааналізу для оцінки психотерапевтичного впливу / І. І. Галецька / Статистичний та інтелектуальний аналіз даних у медико-гуманітарних дослідженнях (SIAD-2012): Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної INTERNET-конференції (12-23 березня 2012 р.) / ДЗ «Луганський державний медичний університет». Луганськ : ЛДМУ, 2012. – 84 с. – С. 62-63.
49. Галецька І. І. Метамоделі мови у структуруванні та рефреймінгу індивідуального досвіду / Особистість в екстремальних умовах: збірник тез V науково-практичної конференції. – Львів: ЛДУ БЖД, 2012. – С. 44-45.
50. Галецька І. І. Методики дослідження неврозів. // Практична психологія та соціальна робота. -1999.-№4.-С.24-25.
51. Галецька І. І. Особливості самоставлення в осіб з межовими психічними розладами / І. А. Рубжанська, І. І. Галецька // Проблеми сучасної психології : збірник наукових праць Кам'янець Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України – Вип. 21. – Кам'янець Подільський : Аксіома, 2013. – С. 607–620. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pspl_2013_21_55
52. Галецька І. І. Психологічне здоров'я як проблема національної безпеки / І. І. Галецька // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна. – Львів, 2012. – Випуск 2 (1). – С. 49-58.
http://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/visnyky/nvsp/02_2012_1/12giipnb.pdf
53. Галецька І. І. Психомалюнккові дослідження неврозу. // Практична медицина. -1999.-№5-6.-с.133-135.
54. Галецька І. І., Кліманська М. Б., Перун М. Б. COVID-19, локдаун да життя сім'ї у новій реальності // Психологічний часопис – 2020 – Том 6 – №9 – С. 40-57. Режим доступу: <https://apsijournal.com/index.php/psyjournal/article/view/1055/652>

	<p>55. Гребінь Н., Перепелюк Т., Іаннікова М. Особливості стигматизації осіб з психічними порушеннями студентами-психологами //Вісник Національного університету оборони України. – 2020. – Т. 55. – №. 2. – С. 37- 43.</p> <p>56. Лукас Кристофер, Сейден Генри Молчаливое горе: жизнь в тени самоубийства. Перевод с англ. - М.: "Смысл", 2000. - с 165 - 176.</p> <p>57. Менделевич В.Д. Психиатрическая пропедевтика. – М.-1997. – С. 496</p> <p>58. Менделевич, В.Д. Психология девиантного поведения / В.Д. Менделевич. - СПб.: Речь, 2005. - 445 с.</p> <p>59. Пезешкиан Н. Психосоматика и позитивная терапия. М. 2006. 423 с.</p> <p>60. Попов Ю. В., Вид В. Д. Современная клиническая психиатрия. М, 1997. - 491 с.</p> <p>61. Чабан О.С. Психосоматична медицина (аспекти діагностики та лікування) /– К., 2000.</p>
Обсяг курсу	90 год, з яких 64 аудиторних (32 год лекційних і 32 год практично- семінарських) і 26 год самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Курс передбачає формування інтегральної компетентності: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.</p> <p>Курс формує такі загальні (ЗК) та спеціальні компетентності (СК):</p> <p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК8. Навички ефективної міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК9 Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 12. Здатність професійно спілкуватись державною мовою з широкою науковою спільнотою, фахівцями-практиками та громадськістю, грамотно вибудовувати наукові тексти.</p> <p>СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.</p> <p>СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.</p> <p>СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.</p> <p>СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.</p> <p>СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.</p> <p>СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.</p> <p>СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.</p> <p>СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.</p> <p>СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики. СК11. Здатність до</p>

	<p>особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p> <p>СК12. Здатність до спілкування в діалоговому режимі з науковою спільною, фахівцями-практиками та індивідуальними і груповими споживачами фахової психологічної допомоги в певній галузі наукової та/або практичної діяльності.</p> <p>СК13. Здатність застосовувати уміння та навички для вирішення психологічних проблем, які виникають в кризових ситуаціях з високим рівнем ризику та невизначеності (воєнний конфлікт, пандемія тощо).</p> <p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.</p> <p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.</p> <p>ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.</p> <p>ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.</p> <p>ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження. ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.</p> <p>ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.</p> <p>ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.</p> <p>ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.</p> <p>ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.</p> <p>ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо, відповідно до вимог замовника.</p> <p>ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.</p> <p>ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.</p> <p>ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p> <p>ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p> <p>ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.</p> <p>ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.</p>
Ключові слова	Клінічна психологія, клініко-психологічне дослідження, психодіагностика, психічні розлади, межові психічні розлади, психосоматичні розлади, психічне здоров'я
Формат курсу	Очний
	Презентація, лекції, семінари, колаборативне навчання (форми – групові проєкти, спільні розробки, тренінги), проєктно-орієнтоване навчання, дискусія

Теми	<p>Тема 1. Клінічна психологія: загальна характеристика галузі. Основні напрямки клінічної психології</p> <p>Тема 2. Клініко-психологічне дослідження</p> <p>Тема 3. Методологічні проблеми клінічної психології. Поняття норми і патології в клінічній психології..</p> <p>Тема 4. Поняття норми і патології в клінічній психології.. МКХ-10: діагностичні критерії психічних та поведінкових розладів. Невротичні розлади: етіологія, патогенез, епідеміологія.</p> <p>Тема 5. Посттравматичні стресові розлади</p> <p>Тема 6-1. Розлади особистості. Історія досліджень. Сучасна класифікація; діагностика та диференційна діагностика</p> <p>Тема 6-2. Специфічні розлади особистості. Класифікації розладів особистості Коротка характеристика та порівняльний аналіз психологічних особливостей основних форм розладів особистості</p> <p>Тема 7. Розлади психологічного розвитку</p> <p>Тема 8-1. Психологічні аспекти суїциду</p> <p>Тема 8-2. Превенція суїцидальної поведінки</p> <p>Тема 9. Стигматизація психічних розладів</p> <p>Тема 10. Діагностичні критерії психічних та поведінкових розладів. Сучасні класифікації психічних розладів. МКХ-11. Методологічні засади класифікації психічних розладів.</p> <p>Тема 11. Психологія життєвих ситуацій Внутрішня картина хвороби</p> <p>Тема 12-1. Психосоматичні розлади.</p> <p>Тема 12-2. Психодіагностика та психотерапія в психосоматиці</p> <p>Тема 13. Психологічні аспекти реабілітаційного підходу в медицині</p>
Підсумковий контроль, форма	<p>Поточний контроль: оцінка виконання індивідуальних завдань, оцінка роботи під час практичних занять, письмове та усне опитування, перевірка самостійної роботи студентів, перевірка практичних робіт</p> <p>Підсумковий: письмовий іспит</p>
Пререквізити	<p>Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін Загальна психологія, Психодіагностика, Патопсихологія, Вікова психологія, Психофізіологія</p>
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Презентація, лекції, колаборативне навчання (форми – групові проекти, спільні розробки, навчальні спільноти і т. д.) проектно- орієнтоване навчання, дискусія</p>
Необхідне обладнання	<p>Мультимедійний проектор</p>
Підсумковий контроль, форма	<p>Поточний контроль: оцінка виконання індивідуальних завдань, оцінка роботи під час практичних занять, письмове та усне опитування, перевірка самостійної роботи студентів, перевірка практичних робіт</p> <p>Підсумковий: письмовий іспит (тести)</p>
Пререквізити	<p>Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін Загальна психологія, Психодіагностика, Патопсихологія, Вікова психологія, Психофізіологія</p>
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.</p> <p>Підсумкова оцінка ПО визначається як сума балів, одержаних під час семестру (0 -50), та балів, одержаних на іспиті (0 -50).</p> <p>Бали за роботу протягом семестру визначаються як сума балів за Відповіді на семінарі(Контрольні роботи-тести (0-40) та Систематичність та активність роботи на семінарах (0 -10 балів).</p>

	<p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт передбачених курсом.</p> <p>Пропуски занять Пропуск заняття є підставою для одержання оцінки «0» за заняття (як бал за відповідь на занятті), що враховується, під час визначення середнього арифметичного балів за відповіді. Наприклад, протягом семестру відповіді були оцінені 35, 30, 35 а також є два пропуски занять. Відповідно, середнє арифметичне визначатиметься: $(35+30+35+0+0)/5 = 20$.</p> <p>Відпрацювання пропущених занять – конспект відповідей на питання семінару обсягом 15 сторінок на аркушах А4, написаний від руки. У разі вагової причини пропусків уточнюється у кожному конкретному випадку.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку чи екзамену</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Клінічна психологія: предмет, задачі та галузь досліджень 2. Проблема норми та патології в клінічній психології. Біопсихосоціальна концепція хвороби та здоров'я. 3. Принципи розмежування психологічних феноменів та психопатологічних симптомів. 4. Діагностичні принципи-альтернативи: нозос-патос; реакція-стан- розвиток, психотичне-непсихотичне; екзогенне-ендогенне- психогенне; дефект-одужання-хроніфікація; адаптація- дезадаптація; негативне-позитивне; компенсація-декомпенсація; тотальність-парціальність; типовість-атиповість; патогенне-патопластичне. 5. Критерії психічного здоров'я. 6. Психологія здоров'я як галузь психології. 7. Задачі діагностики в клінічній психології.. Методи психологічних досліджень в клінічній психології. Клінічна бесіда: види, задачі, структура, загальні правила. Психологічний діагноз. 8. Планування, організація та проведення клініко-психологічного дослідження з врахуванням нозологічної та вікової специфіки. Особливості психологічних досліджень та психологічного діагнозу залежно від клінічної спеціальності. 9. МКХ-10, Розділ V: розлади психіки та поведінки. Загальна характеристика, принципи класифікація, основні розділи. 10. Розвиток і характеристики класифікації психічних розладів МКХ- 11. Багатоосьова класифікація психічних розладів. 12. Особливості організації та проведення психологічних досліджень у геронтології. 13. Особливості організації та проведення психологічних досліджень дітей із затримкою психічного розвитку.

14. Дослідження особистості в клінічній психології. Біографічні методи дослідження в клінічній психології та психосоматиці. Проективні методи дослідження в клінічній психології. Принципи інтерпретації результатів клініко-психологічного дослідження.
15. Аналіз неправдивих відповідей при тестуванні та інтерпретація шкал неправдивості \ соціальної бажаності.
16. Концепція аутопластичної картини хвороби Лурія. Внутрішня картина хвороби. Дослідження внутрішньої картини хвороби. Типи ставлення до хвороби та їх діагностика.
17. Агрвація, симуляція і дисимуляція: їх вплив на здоров'я, психологічна інтерпретація.
18. Ятропатогенія: джерела ятропатогеній, профілактика ятропатогеній.
19. Психологія культу хвороби.
20. Механізми психологічного захисту.
21. Важкі ситуації та їх вплив на психічний стан людини. Психічна опірність. Психологія екстремальних та кризових ситуацій. ПТСР
22. Сучасні підходи до розуміння неврозу. Сучасна класифікація невротичних розладів. Психологічна та диференційна діагностика різних форм невротичних розладів. Психологічні механізми невротизації. Методики психологічної діагностики неврозу. Особливості роботи з хворими із невротичними розладами.
23. Розлади особистості Етіологія та патогенез розладів особистості Ядерна психопатія Сучасна класифікація розладів особистості МКХ-10 Психологічна діагностика розладів особистості Диференційна діагностика розладів особистості Рання діагностика розладів особистості Профілактика розладів особистості.
24. Девіантна поведінка. Структура та механізми девіантної поведінки.
25. Узалежнення: форми, психол механізми виникнення. Психол теорії алкоголізму.
26. Розлади психологічного розвитку: класифікація, форми, клінічна симптоматика, психологічна діагностика, спрямованість терапії.
27. Поняття стресу та копіngu в клінічній психології.
28. Психологічні аспекти соматичної патології. Психосоматичні теорії та моделі. Теорія специфічного психодинамічного конфлікту Александер. Психофізіологічні підходи у психосоматиці. Інтегративні моделі психосоматичної
29. Анамнез як метод діагностики у психосоматичній медицині. Алекситимія в психосоматичній структурі. Механізми психологічного захисту та психосоматичні розлади
30. Позитивний підхід Пезешкіан у психосоматиці. Теорія позитивної психотерапії в психосоматичній медицині. Модель конфлікту в
31. позитивній терапії.
32. Психогенний псевдоревматизм. Психосоматичні аспекти гіпертонічної хвороби; Психосоматичні аспекти виразкової хвороби. Бронхіальна астма: психосоматичний підхід. Психогенні розлади діяльності шлунково-кишкового тракту. Психосоматичні аспекти виразкової хвороби шлунка
33. Соціально-психологічні детермінанти серцево-судинних розладів. Критерії діагностики поведінкового типу А.
34. Психічні та соматичні вияви депресії.
35. Психосоматика онкопатології. Типи реакції на хворобу при онкологічній патології.
36. Психосоматичні підходи до невиношування вагітності. Психологічні проблеми неплідної сім'ї.
37. Психологічні проблеми спілкування з хворим. Психодинаміка стосунків Лікар-Хворий та її вплив на перебіг хвороби. Типи взаємодії Лікар-Пацієнт і Психолог-Клієнт.
38. Поняття професійної деформації особистості в медицині. Емоційне вигорання

	<p>39. Психологічні проблеми невиліковно хворих. Організація психологічної допомоги. Психологічні аспекти паліативної та супортивної медицини. Психологічні аспекти роботи Хоспісу. Психологічні та біоетичні проблеми евтаназії. Психологічні проблеми трансплантології.</p> <p>40. Теорії суїциду. Суїцид як життєва криза – непатологічні ситуації в суїцидології. Чинники суїцидального ризику. Психологічні аспекти профілактики суїцидального ризику. Проблеми превентивного виявлення осіб суїцидального ризику.</p> <p>41. Психологічні аспекти реабілітаційного підходу в медицині.</p> <p>42. Психологічний ефект плацебо.</p> <p>43. Соціально-психологічний феномен стигми психічних розладів.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Таблиця 1. Схема курсу

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Клінічна психологія: загальна характеристика галузі. Основні напрямки клінічної психології

1. Визначення клінічної психології у вітчизняній і зарубіжній науці.
2. Історія становлення клінічної психології. Персоналії.
3. Галузі та напрями клінічної психології.
4. Основні поняття: етіологія (аналіз умов виникнення), патогенез (аналіз механізмів походження і розвитку), класифікація, діагностика, епідеміологія, інтервенція (профілактика, психотерапія, реабілітація, охорона здоров'я).
5. Співвідношення клінічної психології та суміжних психологічних, медико-біологічних та гуманітарних дисциплін (поведінкова медицина – behavioral medicine, abnormal psychology, медична психологія, психологія здоров'я, суспільна охорона здоров'я, психіатрія).

ЛІТЕРАТУРА

1. Галецька І. Клініко-психологічне дослідження: навч. посібник / Інна Галецька. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 242 с
2. Никоненко Ю.П. Клінічна психологія: навчальний посібник [Електронний ресурс]. Київ : КНТ, 2016. 368 с. <http://docplayer.net/77011841-Nikonenko-yu-p-nikonenko-yu-p-klinichna-psihologiya-klinichna-psihologiya-navchalniy-posibnik-navchalniy-posibnik-kiyiv-2016.html>
3. Перре М., Бауманн У. Клиническая психология. - СПб., 2003. – 1320 с.
4. Максименко С. Д. Медична психологія / [Максименко С.Д., Цехмістер Я.В., Коваль І. А., Максименко К. С.]; за заг. ред. С. Д. Максименка – К., 2014. – 520 с.
5. Менделевич В.Д. Клиническая и медицинская психология. -Москва: М 1998.-552с.

Тема 2. Клініко-психологічне дослідження

1. Задачі і принципи психологічного дослідження в клініці. Задачі психологічної діагностики. Принципи побудови психологічного дослідження і умови його проведення.
2. Психологічні проблеми дослідження особистості в клініці. Задачі дослідження особистості в клініці. Психологічні труднощі при дослідженні особистості.
3. Класифікація методів дослідження особистості. Клініко-психологічне дослідження особистості. Психологічний анамнез, його різниця від медичного. Спостереження, його особливості в клініці. Методика проведення клініко-психологічного дослідження. Переваги і недоліки клініко-психологічного методу. Психологічні тести. Надійність і валідність тестів.
4. Проективні методики. Особливості проективних методів. Класифікація. Складність інтерпретації. Психологічний діагноз Методи дослідження , принципи вибору методів Клінічне інтерв'ю. Структура клінічного інтерв'ю.
5. Етапи діагностичного вислуховування. Аналіз отриманих у дослідженні даних, їх інтеграція і складання психологічного висновку. Психологічний діагноз та прогноз. Рекомендації що до результатів психологічного дослідження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бурлачук Л.Ф. Психодіагностика - СПб.: Питер, 2006. — 351 с
2. Галецька І. Клініко-психологічне дослідження: навч. посібник / Інна Галецька. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 242 с
3. Перре М., Бауманн У. Клиническая психология. - СПб., 2003. – 1320 с.
4. Максименко С. Д. Медична психологія / [Максименко С.Д., Цехмістер Я.В., Коваль І. А., Максименко К. С.]; за заг. ред. С. Д. Максименка – К., 2014. – 520 с.
5. Менделевич В.Д. Клиническая и медицинская психология. .-Москва: М 1998.-552с.
6. Яньшин П. В. Практикум в клинической психологии. – СПб., 2004. – 330 с.

Тема 3. Методологічні проблеми клінічної психології. Поняття норми і патології в клінічній психології..

1. Проблема норми і патології.
2. Принципи розмежування психологічних феноменів та психопатологічних симптомів: нозос-патос; невротичне-психотичне; адаптація-деадаптація; ендогенне-психогенне. «Дефект-одужання-хроніфікація», «ремісія-рецидив-интермиссия», «адаптація-деадаптація», «компенсація-декомпенсація» і «позитивне-негативне».
3. Індивідуальне і видове поняття норми. Соціо-культурна детермінація уявлень про норму. Феноменологія клінічних проявів.
4. Критерії психічного здоров'я.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галецька І. Клініко-психологічне дослідження: навч. посібник / Інна Галецька. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 242 с
2. Галецька І.І. Психологічне здоров'я як проблема національної безпеки / І.І. Галецька // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна. – Львів, 2012. – Випуск 2 (1). – С. 49-58.
3. Галецька І., Сосновський Т. Психологія здоров'я: теорія і практика. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006 – 338 с. <https://www.academia.edu/4653851>
4. Никоненко Ю.П. Клінічна психологія: навчальний посібник [Електронний ресурс]. Київ : КНТ, 2016. 368 с. <http://docplayer.net/77011841-Nikonenko-yu-p-nikonenko-yu-p-klinichna-psihologiya-klinichna-psihologiya-navchalniy-posibnik-navchalniy-posibnik-kiyiv-2016.html>
5. Перре М., Бауманн У. Клиническая психология. - СПб., 2003. – 1320 с.
6. Менделевич В.Д. Клиническая и медицинская психология. .-Москва: М 1998.-552с.

Тема 4. Поняття норми і патології в клінічній психології.. МКХ-10: діагностичні критерії психічних та поведінкових розладів. Невротичні розлади: етіологія, патогенез, епідеміологія. Сучасна класифікація.

Механізми психологічного захисту.

1. Невротичні розлади. Сучасна класифікація невротичних розладів
2. Невротичні розлади як соціально-економічна проблема
3. Етіологія, патогенез, епідеміологія невротичних розладів.
4. Співвідношення і значення усвідомлюваного і "безвідомого" при різних патологічних станах. Механізми "психологічного захисту". Співвідношення усвідомлюваних і неусвідомлюваних форм діяльності в механізмах розвитку неврозів.
5. Стрес та посттравматичний синдром.
6. Диференційна психодіагностика невротичних розладів.
7. Психологічні механізми неврозогенезу. Методики дослідження неврозів .Особливості психологічного дослідження невротичних розладів

ЛІТЕРАТУРА

1. Галецька І. Психологічні аспекти неврозогенезу. // Вісник Львівського університету. Сер.- філософські науки.-2000.Вип.2.-с. 314-322.
2. Галецька І.І. Методики дослідження неврозів. //Практична психологія та соціальна робота.-1999.- №4.-С.24-25
3. Менделевич В.Д. Антипационные механизмы неврозогенеза. //Психологический журнал.-1996.- №4.с.27-34.

4. МКБ-11. Глава 06. Психические и поведенческие расстройства и нарушения нейропсихического развития. Статистическая классификация / Под редакцией Г.П. Костюка. - М.: "КДУ", "Университетская книга" - 2021. - 432с. - doi: 10.31453/kdu.ru.91304.0143
5. Перре М., Бауманн У. Клиническая психология. – СПб., 2003. – 1320 с.
6. На пути к созданию МКБ-10 и DSM-V: Очерки по проблеме психопатологии и нозологических систематик психических расстройств. (Фильц А., Педак А. – Сборник научных статей. – Львов: Ліга-Прес, 2012. – 392 с
7. Чуркин А. А., А. Н. Мартюшов Краткое руководство по использованию МКБ - 10 в психиатрии и наркологии. - Триада-Х.-1999 . – 231с.

Тема 5. Посттравматичні стресові розлади

Історія вивчення ПТСР. Сучасна класифікація

.Реакція на стрес та розлади адаптації. .

Симптоми ПТСР. Психодіагностика ПТСР. Клінічні прояви ПТСР.. Фази розвитку ПТСР..

Характеристика посттравматичного стресового розладу (ПТСР). Умови, що сприяють виникненню ПТСР.. Фактори, що запобігають виникненню ПТСР. . Психопрофілактика та психотерапія ПТСР. Дисоціація і посттравматичний стрес. Дісоціативні феномени. Емпіричні дослідження дісоціативних феноменів. Роль дисоціації в совладанні з психічною травмою.Методи дослідження: Шкала для самооцінки ПТСР (скорочений варіант) - Self-Rating Scale for PTSD (SRS-PTSD); Міссісіпська шкала ПТСР (цивільний варіант) (Mississippi PTSD Scale);Шкала оцінки інтенсивності впливу травматичної події (Impact of Event Scale); Опитувальник депресії Бека (Beck Depression Inventory).

ЛІТЕРАТУРА

- Тарабрина Н.В. Практикум по психології посттравматичного стресса. — СПб: Питер, 2001. — 272 с
Техногенні катастрофи: психологічна допомога очевидцям та постраждалим. Асоціація практикуючих психологів у Львівській області. Наук. збірник / за ред. Г. Католик і І. Корнієнка. – Львів, 2002
 Перре М., Бауманн У. Клиническая психология. – СПб., 2003. – 1320 с.
 Александровский Ю. А. Пограничные нервно-психические расстройства. Руководство для врачей. – Москва, 1993. – 400 с
 Яньшин П. В. Практикум в клинической психологии. – СПб., 2004. – 330 с.
 Попов Ю. В., Вид В. Д. Современная клиническая психиатрия. – М, 1997. – 491 с.

Тема 6. Розлади особистості. Історія досліджень. Сучасна класифікація; діагностика та диференційна діагностика

1. Історія досліджень розладів особистості. Класифікації розладів особистості 1) .а) Крєпєліну (1904). - феноменологічний Принцип класифікації: 1)"шахраї і шахраї", 2) "вороги суспільства", 3) "псевдокверулянти". 4) "нестійкі" і т.д.; б) С. А. Суханов - отири патологічних характеру; епілептичний, Паранояльний, істеричний, психастенічний; в) . О. В. Кербіков, опираючись на фізіологічні механізми - гальмування збудливі; психастенічних і астєнічних; збудливих і істеричних.; г) синдромологічна класифікація К. Шнейдера,: паранойяльне, афективні / циклоїдний /, шизоїдні, експлозівніе / епілептоїдніе, збудливі /,ананкастним / психастенические /, істеричні, астєнічні, емоційно тупі, нестійкі.
2. Етіологія та патогенез розладів особистості. Ядерна психопатія
3. Сучасна класифікація розладів особистості МКХ-10

ЛІТЕРАТУРА

1. Александровский Ю. А. Пограничные нервно-психические расстройства. Руководство для врачей. – Москва, 1993. – 400 с.
2. Гиндикин В. Я., Гурьева В. А. Личностная патология.– М.: Триада-Х, 1999. – 266 с.
3. Леонгард К. Акцентуированные личности. - К.: Вища школа, 1989. - 376с.
4. Личко А.Е. Психопатии и акцентуации характера у подростков. - Л-д: Медицина, 1983.
5. Менделевич В.Д. Клиническая и медицинская психология. .-Москва: М 1998.-552с.

6. МКБ-11. Глава 06. Психические и поведенческие расстройства и нарушения нейропсихического развития. Статистическая классификация / Под редакцией Г.П. Костюка. - М.: "КДУ", "Университетская книга" - 2021. - 432с. - doi: 10.31453/kdu.ru.91304.0143
7. Перре М., Бауманн У. Клиническая психология. – СПб., 2003. – 1320 с.
8. Попов Ю. В., Вид В. Д. Современная клиническая психиатрия. – М, 1997. – 491 с.
9. Чуркин А. А., Мартюшов А. Н. Краткое руководство по использованию МКБ-10 в психиатрии и наркологии. . — М.: Триада-Х, 2002. — 232 с
10. Яньшин П. В. Практикум в клинической психологии. – СПб., 2004. – 330 с.

Тема 6-2. Специфічні розлади особистості. Класифікації розладів особистості Коротка характеристика та порівняльний аналіз психологічних особливостей основних форм розладів особистост

1. Сучасна класифікація розладів особистості МКХ-10.
2. Психологічна діагностика розладів особистості. Диференційна діагностика розладів особистості. Рання діагностика розладів особистості. Профілактика розладів особистості.
3. Розлади особистості та їх дослідження в клінічній психології.
4. Порушення «особистісного компонента» діяльності при основних видах психічної патології - роль змінених відносин, мотивації, самооцінки у зміні структурних і змістовних компонентів уваги, пам'яті, сприйняття, мислення. Ленінградська школа В.М. Мясіщева: дослідження порушення системних відносин особистості до соціального оточення і власним Я при неврозах. Місце патопсихологічного експерименту та діагностичних методик в класичних патопсихологічних дослідженнях. Дослідження розлади особистості й самосвідомості.
5. Самосвідомість і самооцінка при аномаліях особистості. Діагностичні моделі вивчення патології особистості: квазіекспериментального, проєктивні методи, опитувальники. Класифікація розладів особистості по МКБ і ДСМ. Критерії виділення рівня розлади особистості методом «структурного інтерв'ю» по О. Кернберг. С
6. Структура особистості при симптомологічних неврозах і неврозах характеру, психозах. Поняття «прикордонної особистісної організації» за О. Кернберг, нарцисична структура особистості по Х. Кохут.
7. Оцінка структури особистості (самоідентичності, об'єктних відносин, захисних конфігурацій, рівня тестування реальності) за проєктивним методам: критерії оцінки, основні результати.

1. Александровский Ю. А. Пограничные нервно-психические расстройства. Руководство для врачей. – Москва, 1993. – 400 с.
2. Гиндикин В. Я., Гурьева В. А. Личностная патология.– М.: Триада-Х, 1999. – 266 с.
3. Леонгард К. Акцентуированные личности. - К.: Вища школа, 1989. - 376с.
4. Личко А.Е. Психопатии и акцентуации характера у подростков. - Л-д: Медицина, 1983.
5. Менделевич В.Д. Клиническая и медицинская психология. .-Москва: М 1998.-552с.
6. МКБ-11. Глава 06. Психические и поведенческие расстройства и нарушения нейропсихического развития. Статистическая классификация / Под редакцией Г.П. Костюка. - М.: "КДУ", "Университетская книга" - 2021. - 432с. - doi: 10.31453/kdu.ru.91304.0143
7. Перре М., Бауманн У. Клиническая психология. – СПб., 2003. – 1320 с.
8. Попов Ю. В., Вид В. Д. Современная клиническая психиатрия. – М, 1997. – 491 с.
9. Чуркин А. А., Мартюшов А. Н. Краткое руководство по использованию МКБ-10 в психиатрии и наркологии. . — М.: Триада-Х, 2002. — 232 с
10. Яньшин П. В. Практикум в клинической психологии. – СПб., 2004. – 330 с.

Тема 7. Розлади психологічного розвитку

1. Сучасна класифікація розладів психологічного розвитку (МКХ-10)
2. Розлади поведінки та емоцій, які починаються в дитячому та підлітковому віці.
3. Специфічні розлади розвитку мовлення та мови. Специфічні розлади розвитку здібностей до навчання. Специфічні розлади розвитку рухової функції

доступності житла, попередження жорстокого відношення до дітей, турбота про дітей і підлітків, а також політика у сфері обороту алкоголю і наркотиків - Освіта широкої громадськості, направляюча роль ЗМІ - Профілактика психічних розладів (заходи з підвищення рівня психічного здоров'я) в школах (навчання навикам подолання проблем, забезпечення соціальної підтримки, обмеження або викорінювання жорстокості і залякування в підліткових колективах) - Програми психічного і психологічного здоров'я на робочих місцях - Заходи з профілактики алкоголізму і наркоманії - Заходи захисту та підтримки осіб, що страждають на невиліковні захворювання, інвалідів Депресивний розлад і інші розлади з депресивними проявами - Організація допомоги для виявлення груп підвищеного ризику або хворих - Підвищення професійного рівня лікарів в плані ранньої і точнішої діагностики, кваліфікованого лікування і подальшого спостереження Суїцидальні думки - Створення системи і набуття навиків виявлення на стадії первинної медичної допомоги - Формування рутинної і безпечної для медперсоналу системи оцінювання (виявлення) Суїцидальні плани - Де-стигматизація суїцидальності, зняття з неї табу - Вироблення і впровадження рекомендацій з якісної практики23 ідентифікації і підтримки людей із суїцидальними тенденціями в системі надання первинної і вторинної медичної допомоги Доступ до засобів суїциду - Контроль за засобами суїциду, обмеження їх доступності Використання засобів суїциду - Своєчасна інтервенція - Створення системи реагування і психологічної підтримки осіб, що здійснюють суїцидальні спроби Після того, що трапилося - Вивчення ситуації (проблеми), отримання позитивного досвіду для корекції превентивних заходів - Відповідальне відношення з боку ЗМІ

ЛІТЕРАТУРА

1. Галецька І. Оцінка психологічного здоров'я та суїцидального ризику у підлітків на основі аналізу активності у соціальних мережах / І. Галецька // Дитинство без насилля : суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції ; за заг. ред. проф. О. Кікінежді. – Тернопіль : Вид-во «Стереарт», 2014. – С. 432–434.
<http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/7995/1/%D0%9Daletska.pdf>
2. Дюркгейм Э. Самоубийство. Социологический этюд. - М., 1994
3. Лукас Кристофер, Сейден Генри Молчаливое горе: жизнь в тени самоубийства. Перевод с англ. - М.: "Смысл", 2000. - с 165 - 176.
4. Предотвращение самоубийств: глобальный императив Доклад В. О. З // Информационный бюлетень. – 2014. – №. 398. – С. 102.
5. Старшенбаум Г.В. Суицидология и кризисная психотерапия. «Когито-Центр», 2005. - 376 с.
6. Шнейдман Е. Душа самоубийцы М.: "Смысл", 2001 г.- 320 с.

Тема 9. Стигма психічних розладів

1. Соціально-психологічний феномен стигми психічних розладів
2. Стигма як вияв стереотипів та упереджень
3. Психологічні чинники формування стигми психічних розладів.
4. Соціально-психологічні наслідки стигми психічних розладів.
5. Психологічні підходи до подолання стигматизації.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Галецька І., Влох І., Животовська Л. Стигма психічних розладів: чи можливо подолати віртуальну реальність? // Галецька І., Сосновський Т. Психологія здоров'я: теорія і практика. – Львів, Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006 – С. 229-258.
2. Гофман И. (1963). *Стигма: Заметки об управлении испорченной идентичностью*. Translated by M.S.Dobryakova Goffman E. *Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity*. N.Y.: Prentice-Hall, Chapters 1 and 2 (3-6) . - <http://www.sociology.ru/forum/ogl1-4-2001.html>.
3. Гребінь Н., Перепелюк Т., Іаннікова М. ОСОБЛИВОСТІ СТИГМАТИЗАЦІЇ ОСІБ З ПСИХІЧНИМИ ПОРУШЕННЯМИ СТУДЕНТАМИ-ПСИХОЛОГАМИ // Вісник Національного університету оборони України. – 2020. – Т. 55. – №. 2. – С. 37-43.
4. Карлинг П. (2001). *Возвращение в сообщество: Построение систем поддержки для людей с психиатрической инвалидностью* / Пер с нем. О. Чернявской.- К.: Сфера, 442 с.
5. Насинник О. (2002). Стигма и стигматизация сегодня. *Вісник асоціації психіатрів України*. №1-2. С. 5-9.

6. Святецкий С. (2000). Стигма в психиатрии глазами клиента. *Вісник асоціації психіатрів України. №1.* С.166-171.

Тема 10. Діагностичні критерії психічних та поведінкових розладів. Сучасні класифікації психічних розладів. МКХ-11. Методологічні засади класифікації психічних розладів.

1. Історія класифікацій психічних розладів.
2. МКХ-10: діагностичні критерії психічних та поведінкових розладів.
3. ДСМ – проти- МКХ
4. МКХ-11.

ЛІТЕРАТУРА

1. МКБ-11. Глава 06. Психические и поведенческие расстройства и нарушения нейropsychического развития. Статистическая классификация / Под редакцией Г.П. Костюка. - М.: "КДУ", "Университетская книга" - 2021. - 432с. - doi: 10.31453/kdu.ru.91304.0143
2. Перре М., Бауманн У. Клиническая психология. – СПб., 2003. – 1320 с.
3. На пути к созданию МКБ-10 и DSM-V: Очерки по проблеме психопатологии и нозологических систематик психических расстройств. (Фильц А., Педак А. – Сборник научных статей. – Львов: Ліга-Прес, 2012. – 392 с
4. Чуркин А. А., А. Н. Мартюшов Краткое руководство по использованию МКБ - 10 в психиатрии и наркологии. - Триада-Х.-1999 . – 231с.

Змістовий модуль 2.

Тема 11. Психологія життєвих ситуацій Внутрішня картина хвороби

1. Застосування ситуативного підходу в клінічній психології. Поняття ситуацій в соціальній та клінічній психології. Типологія ситуацій. Проблема критичної ситуації. Біографічні методи дослідження в клінічній психології. Методика “Психологічна автобіографія” Бурлачук, Коржової. Внутрішня картина хвороби. Концепція ВКХ Лурія. Методика дослідження ВКХ Личко. Типи ставлення до хвороби. Психологічний аналіз типів ставлення до хвороби. Вплив типу ставлення до хвороби на стан здоров'я. Ятропатогенія: чинники виникнення, проблеми профілактики . Медико-психологічні аспекти в акушерстві і гінекології. Психологічні особливості вагітної жінки. Психологічні особливості хірургічного хворого. Психологічні особливості онкологічного хворого. Психокорекція і психопрофілактика в хірургії. Інфекційні хвороби і медична психологія. Психологічні особливості інфекційного хворого. Психологічні особливості хворого туберкульозом. Медико-психологічні аспекти в педіатрії. Психологічні особливості відношень "мати-дитина". Психологічні методи діагностики дітей. Особливості психологічної корекції і психопрофілактики в педіатрії.
2. Психологічні аспекти пандемії

ЛІТЕРАТУРА

1. Лурія А.Р. Внутренняя картина болезни и иатрогенные заболевания. -М.-1986.
2. Бурлачук, Коржова Психологічна автобіографія. М.-1998.
3. Галецька І., Климанська Л., Климанска М. КАРАНТИННИЙ КВІТЕНЬ В УКРАЇНІ: ДУМКИ, ПЕРЕЖИВАННЯ, ПОВЕДІНКА ПЕРЕД ЗАГРОЗОЮ COVID-19 / Психологічний часопис – 2020 – Том 6 – №5 – С.18-36. <https://apsijournal.com/index.php/psyjournal/article/view/958>
4. Галецька І., Маїк Г., Федоришин Л. Психологічне здоров'я та задоволеність життям осіб з хворобою Паркінсона / І. Галецька / Актуальні проблеми психології: Психологія особистості. Психологічна допомога особистості / за ред. С.Д.Максименка, М.В.Папучі – Київ, 2011. Т. 11. – Вип.4. Ч. 1.– С. 183-191.
5. Дідковська Л. І. СТАВЛЕННЯ ДО ХВОРОБИ ТА ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ОСІБ У СИТУАЦІЇ ХРОНІЧНОГО СОМАТИЧНОГО ЗАХВОРЮВАННЯ //Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки». – 2020. – №. 1. – С. 182-189.
6. Дідковська Л.Психосоматика: основи психодіагностики та психотерапії : навч. посіб.: [для вищ. навч. закл.] / Лариса Іванівна Дідковська; В.о. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка.– Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2010.– 263 с.
7. Николаева В.В. Влияние хронической болезни на психику. - М.: Изд-во МГУ, 1987.-168с.
8. Никоненко Ю.П. Клінічна психологія: навчальний посібник [Електронний ресурс]. Київ : КНТ, 2016. 368 с. <http://docplayer.net/77011841-Nikonenko-yu-p-nikonenko-yu-p-klinichna-psihologiya-klinichna-psihologiya-navchalniy-posibnik-navchalniy-posibnik-kiyiv-2016.html>

9. Перре М., Бауманн У. Клиническая психология. – СПб., 2003. – 1320 с.
10. Тополянский В.Д., Струковская М.В. Психосоматические расстройства. М1986.
11. Яньшин П. В. Практикум в клинической психологии. – СПб., 2004. – 330 с.

Тема 12. Психосоматичні розлади

1. Психосоматика: поняття та предмет дослідження. Психосоматичні розлади. Психосоматичні розлади як специфічні тілесні та душевні стани.
2. Основні концепції психосоматичних розладів. Хвороба як конфлікт – психоаналітична концепція психосоматики. Конверсійна модель. Теорія ре- та десоматизації Шура. Психосоматична концепція Енгель. Психосоматична концепція Мічерліх. Теорія специфічного для хвороби психодинамічного конфлікту Александер. Алекситимія та психосоматична структура.
3. Психофізіологічні підходи у психосоматиці. Інтегративні моделі психосоматичної патології: інтегративна модель здоров'я, хвороби та хворобливого стану Вайнер; біопсихосоціальна модель Ікскюля; медична антропологія Вайцзеккера.
4. Епідеміологія психосоматичних розладів. Механізми психологічного захисту і психосоматичні розлади. Теорія позитивної психотерапії в психосоматичній медицині. Модель конфлікту в позитивній терапії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Александер Ф. Психосоматическая медицина. Принципы и практическое применение /Пер. с англ. С. Могилевского. – М., 2002. – 352 с.
2. Бройтигам В., Кристиан П., Рад М. Психосоматическая медицина: Кратк. учебн. / Пер с нем. - М.: ГЭОТАР МЕДИЦИНА, 1999. - 376 с.
3. Губачев В.Д. Психофизиологические основы психосоматических соотношений. М., 1981.
4. Дідковська Л. Психосоматика: основи психодіагностики та психотерапії : навч. посіб.: [для вищ. навч. закл.] / Лариса Іванівна Дідковська; В.о. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка.– Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2010.– 263 с.
5. Никоненко Ю.П. Клінічна психологія: навчальний посібник [Електронний ресурс]. Київ : КНТ, 2016. 368 с. <http://docplayer.net/77011841-Nikonenko-yu-p-nikonenko-yu-p-klinichna-psihologiya-klinichna-psihologiya-navchalniy-posibnik-navchalniy-posibnik-kiyiv-2016.html>
6. Пезешкіан Н. Психосоматика и позитивная терапия. М. 2006. 423 с.
7. Перре М., Бауманн У. Клиническая психология. – СПб., 2003. – 1320 с.
8. Тополянский В.Д., Струковская М.В. Психосоматические расстройства. М1986.
9. Яньшин П. В. Практикум в клинической психологии. – СПб., 2004. – 330 с.

Тема 12. Психодіагностика та психотерапія в психосоматиці

1. Діагностична бесіда з хворим з психосоматичним розладами.
2. Анамнез життя як метод психосоматичної діагностики. Психологічні тести в психосоматичній практиці.
3. Позитивний підхід Пезешкіана у психосоматиці. Вісбаденський опитувальник до позитивної терапії психосоматичних розладів Пезешкіана.
4. Діагностика раціональності та антиемотивності Спілбергерера. Інтерпретація шкал достовірності в психодіагностиці психосоматичних розладів. Потреба гармонії: діагностика та інтерпретація.
5. Діагностика самоефективності в психосоматиці.
6. Торонтська шкала алекситимії. Критерії діагностики поведінкового типу А.

ЛІТЕРАТУРА

1. Александер Ф. Психосоматическая медицина. Принципы и практическое применение /Пер. с англ. С. Могилевского. – М., 2002. – 352 с.
2. Бройтигам В., Кристиан П., Рад М. Психосоматическая медицина: Кратк. учебн. / Пер с нем. - М.: ГЭОТАР МЕДИЦИНА, 1999. - 376 с.
3. Губачев В.Д. Психофизиологические основы психосоматических соотношений. М., 1981.
4. Дідковська Л. Психосоматика: основи психодіагностики та психотерапії : навч. посіб.: [для вищ. навч. закл.] / Лариса Іванівна Дідковська; В.о. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка.– Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2010.– 263 с.
5. Никоненко Ю.П. Клінічна психологія: навчальний посібник [Електронний ресурс]. Київ : КНТ, 2016. 368 с. <http://docplayer.net/77011841-Nikonenko-yu-p-nikonenko-yu-p-klinichna-psihologiya-klinichna-psihologiya-navchalniy-posibnik-navchalniy-posibnik-kiyiv-2016.html>

6. Пезешкиан Н. Психосоматика и позитивная терапия. М. 2006. 423 с.
7. Тополянский В.Д. , Струковская М.В. Психосоматические расстройства. М1986.
8. Яньшин П. В. Практикум в клинической психологии. – СПб., 2004. – 330 с.

Тема 13. Психологічні аспекти реабілітаційного підходу в медицині

1.Психологічні аспекти реабілітаційного підходу в медицині. 2.Особливості реабілітаційних заходів залежно від причини неповносправності 3.Психологічні проблеми сім'ї неповносправної дитини. 4.Реабілітація: ситуації та їх особливості. 5.Основні принципи реабілітації **6.Реабілітація неповносправних** **7.Реабілітація психічно неповносправних** 8.Принципи психіатр реабілітації 9.Види діяльності спеціаліста протягом процесу психіатр Р (діагностика+планування+втручання)

ЛІТЕРАТУРА

Основна

Галецька І., Влох І., Животовська Л. Стигма психічних розладів: чи можливо подолати віртуальну реальність? // Галецька І., Сосновський Т. Психологія здоров'я: теорія і практика. – Львів, Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006 – С. 229-258.

Ташликов В.А. Психология лечебного процесса.-Л.-1984

3.Менделевич В.Д. Клиническая и медицинская психология. М-98

Додаткова

1. Перре М., Бауманн У. Клиническая психология. – СПб., 2003. – 1320 с.

2. Яньшин П. В. Практикум в клинической психологии. – СПб., 2004. – 330 с.